

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/77/2016
Identifikačné číslo spisu: 2016200095
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2016200095.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci navrhovateľky: W., bytom Z. XXX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. júna 2016, č. k. 23Sd/15/2016-59, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 8. júna 2016, č.k. 23Sd/15/2016-59, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. augusta 2015 , ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“) rozhodla o odňatí invalidného dôchodku od 12. septembra 2015. Súčasne rozhodla podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona o sociálnom poistení. O priznaní invalidného dôchodku od 12. septembra 2015 v sume 163,30 eur mesačne a o zániku nároku na čiastočný invalidný dôchodok v nižšej sume rozhodla podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 529/2006 Z.z..

Krajský súd súčasne potvrdil aj rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. februára 2016, ktorým odporkyňa zvýšila sumu invalidného dôchodku od 27. novembra 2015 na 199,00 eur mesačne podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona o sociálnom poistení. Podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z.z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty, od 1. januára 2016 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 200,00 eur mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že navrhovateľka bola v roku 1991 účastníčkou dopravnej nehody v dôsledku hrubého konania vodiča osobného automobilu pod vplyvom alkoholu. Po nehode bola s ťažkými zraneniami a v hlbokom bezvedomí prevezená na chirurgické oddelenie Fakultnej nemocnice v Trnave. Neskôr bola tri mesiace hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení a jej zdravotný stav znemožňoval vykonávať akúkoľvek prácu. Dňa 15. júna 1993 bola uznaná za invalidnú (podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., poznámka odvolacieho súdu).

Dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidného dôchodku na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na apríl 2015 bol v správnom konaní posúdený podľa zákona č. 100/1988 Zb. aj podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení posudkovou lekárkou sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, dňa 23. júna 2015, kedy bola uznaná za invalidnú so 45% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu zo 17. augusta 2015 bola opäť posúdená dňa 27. novembra 2015, kedy bola uznaná za invalidnú s 55% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V súdnom konaní bol zdravotný stav navrhovateľky posúdený dňa 10. februára 2016. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie boli určené podľa kapitoly V. položka 1 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení duševné choroby a poruchy správania, stredne ťažké formy. Z percentuálneho rozpätia 30-45% bola určená 45% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s navýšením na ostatné ochorenia o 10%. Celková 55% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená od 27. novembra 2015. Podľa zákona č. 100/1988 Zb. zdravotný stav posudzovanej podmieňuje čiastočnú invaliditu podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona.

Krajský súd na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že navrhovateľka žiadnym relevantným spôsobom nespochybnila správnosť ohodnotenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia. Predložené lekárske nálezy nediagnostikujú iné - nové zdravotné postihnutia, ktoré by neboli predmetom lekárskeho nálezu, ktoré boli podkladom pre vydanie lekárskeho posudku dňa 24. februára 2016. Pochybnosti o nesprávnom určení percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, vyvolané len subjektívnym presvedčením navrhovateľky krajský súd nepovažoval za dôvodné. Za iné zdravotné postihnutia bolo priznané najvyššie možné zvýšenie o 10%. Krajský súd napadnuté rozhodnutie (rozhodnutia) ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250i ods. 1 a § 250k OSP tak, že procesne neúspešnej navrhovateľke nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka odvolaním. Krajskému súdu vytýkala nedostatočné posúdenie prejednávanej veci, nesprávne aplikovanie zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Zhodne ako v opravnom prostriedku, poukázala na úraz z roku 1991 a na dlhodobý taký nepriaznivý zdravotný stav. Zdôraznila, že nie je predpoklad jeho zlepšenia, a preto nesúhlasí s rozhodnutím o znížení invalidného dôchodku. Odvolaciemu súdu navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a zrušiť aj rozhodnutie odporkyne zo 17. augusta 2015 a opäť prehodnotiť invaliditu.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia. Sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti postupu a dvoch rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. augusta 2015 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. februára 2016. Navrhovateľka v konaní pred správnym orgánom a zhodne aj v súdnom konaní namietala zmenu stupňa invalidity z pôvodne určenej invalidity podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. na čiastočnú invaliditu podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. a invaliditu určenú podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 263 ods. 1 veta prvá zákona o sociálnom poistení invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľka bola od 3. augusta 1993 invalidná na následky úrazu podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb.. Z lekárskeho správ posudkových lekárov sociálneho poistenia, založených v posudkovom spise Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, bolo preukázateľne zistené, že u posudzovanej navrhovateľky viac rokov nebola potrebná psychiatrická intervencia, neužívala viac rokov liečbu. Posudkoví lekári sociálneho poistenia uznali navrhovateľku invalidnou podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. aj v roku 2012 a 2013.

Zdravotný stav navrhovateľky posúdila posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, dňa 23. júna 2015 na základe vlastného vyšetrenia navrhovateľky a na základe

lekárskych správ zo psychologického vyšetrenia z 12. apríla 2013, neurologického vyšetrenia z 22. apríla 2014 a správy z RHB z 15. mája 2015. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie určila podľa kapitoly XV. choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel E dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia, položka 3 degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách písm. b/ s miernym funkčným postihnutím s prejavmi nervového a svalového dráždenia - cervikobrachiálny sy, lumbálny syndróm s obmedzením pohybu v postihnutom úseku prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení. Rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu určila 35% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ktorú podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení zvýšila o 10% pre stav po kraniocerebrálnej traume s recidívami migrenózných bolestí hlavy s kognitívnou a emočnou poruchou na podklade úrazu CNS v roku 1991. V posudku uviedla, že podľa posledného psychologického vyšetrenia z apríla 2013 neboli preukázané znaky pre depresivitu. V popredí bola kognitívna a emočná porucha na podklade úrazu CNS. Na základe uvedeného posúdenia bola od 23. júna 2015 zmenená invalidita na čiastočnú podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, jej telesné a duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov. Súčasne od 23. júna 2015 je navrhovateľka invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Navrhovateľka podala proti rozhodnutiu zo 17. augusta 2015 č. XXX XXX XXXX X, ktorým bolo rozhodnuté o odňatí invalidného dôchodku podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a priznaní invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení na základe 45% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť odvolanie. K odvolaniu doplnila nové nálezy: psychiatrické zo 7. septembra 2015, 7. októbra 2015 a 24. novembra 2015, na základe ktorých bol stav posudzovanej hodnotený ako organická afektívna porucha, recidivujúca depresívna porucha, v čase posudzovania stredne ťažká epizóda, nastavená na kombinovanú antidepresívnu liečbu. Od septembra 2015 bola novozistená arteriová hypertenzia.

Zdravotný stav tak opäť posúdila posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, dňa 27. novembra 2015 a po preštudovaní zdravotnej dokumentácie určila za rozhodujúce zdravotné postihnutie organické duševné poruchy stredne ťažké formy zaradené podľa kapitoly V položka 1 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení s mierou poklesu 45% z percentuálneho rozpätia 30-45% s navýšením na ostatné ochorenia o 10%, od 27. novembra 2015. Podľa zákona č. 100/1988 Zb. zdravotný stav podmieňuje čiastočnú invaliditu. S týmto posúdením sa stotožnila aj posudková lekárka sociálneho poistenia v súdnom konaní dňa 10. februára 2016 (za prítomnosti prísediaceho lekára psychiatra) aj dňa 10. mája 2016 .

Novým rozhodnutím z 19. februára 2016, č. XXX XXX XXXX X, bola navrhovateľka uznaná za invalidnú dôchodkyňu s 55% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 27. novembra 2015.

Podľa § 29 ods. 3 a § 37 ods. 3 zákona o sociálnom poistení základnou podmienkou vzniku nároku na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok je dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav zhoršený na mieru invalidity alebo čiastočnej invalidity.

V zmysle § 71 ods. 3 a 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby na základe lekárskych správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Súd prvého stupňa v prejednávanej veci dostatočne zistil skutkový stav, preto odvolací súd naň v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 OSP). Na doplnenie uvádza nasledovné.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľka bola od roku 1993 invalidná a za účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení jej bol priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. pre stav po úraze hlavy. Podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa považuje od 1. januára 2004 invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 71 %.

Zo zdravotnej dokumentácie vyplýva, že na základe žiadosti navrhovateľky z januára 2015 a na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na apríl 2015 jej zdravotný stav na účely invalidity posúdila MUDr. Z. L., posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava, ktorá za účasti navrhovateľky, na základe vlastného vyšetrenia navrhovateľky a na základe podkladov zo zdravotnej dokumentácie v lekárskom posudku z 23. júna 2015 zistila, že navrhovateľka už nie je invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, ale je čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav jej telesné a duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov. Súčasne k 23. júnu 2015 je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie určila choroby podporného a pohybového charakteru, ktoré zaradila pod kapitolu XV., oddiel E, položku 3, písmeno b/ prílohy 4 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 35 %. Za iné zdravotné postihnutia, ktoré nie sú rozhodujúcim zdravotným postihnutím, ale svojou podstatou ovplyvňujú funkčný stav organizmu, posudková lekárka navýšila percentuálnu mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti o 10%. Konštatovala, že zdravotný stav posudzovanej nevyžaduje psychiatrickú liečebnú intervenciu. Posledné psychologické vyšetrenie bolo z apríla 2013, neboli z neho preukázané znaky pre depresivitu.

K inému záveru dospela posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, v lekárskej správe z 27. novembra 2015, kedy jej navrhovateľka predložila nové odborné vyšetrenia zo septembra, októbra a novembra 2015 a žiadala o opätovné posúdenie zdravotného stavu. Po preštudovaní zdravotnej dokumentácie zmenila pôvodne určené rozhodujúce zdravotné postihnutie na organické duševné poruchy stredne ťažké formy, zaradené do kapitoly V. položka 1 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení s mierou poklesu 45% z rozpätia 30-45% s navýšením na ostatné ochorenia o 10% od 27. novembra 2015. S takýmto posúdením sa stotožnila dňa 10. februára 2016 aj posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, za prítomnosti prísediaceho psychiatra. Podľa zákona č. 100/1988 Zb. zdravotný stav podmieňuje čiastočnú invaliditu.

Podľa názoru odvolacieho súdu o odbornej úrovni, objektívnosti a správnosti záverov posudkových lekárov sociálneho poistenia nebolo dôvodu pochybovať. Navrhovateľka síce v odvolaní vyslovila nespokojnosť s výškou invalidného dôchodku, ale nekonkretizovala žiadne skutkové a právne dôvody, ktoré by spochybňovali správu posudkových lekárov a taktiež správnosť výpočtu sumy invalidného dôchodku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s právnym názorom Krajského súdu v Trnave, že rozhodnutia odporkyne o odňatí invalidného dôchodku určeného podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. v roku 1993 a súčasne určení invalidného dôchodku so 45% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 12. septembra 2015 a zvýšení invalidného dôchodku od 27. novembra 2015 na základe 55% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zodpovedá zákonu, preto odvolaniu navrhovateľky nevyhovelo a rozsudok Krajského súdu v Trnave potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP, ako vecne správny.

K novo doloženým lekárske správam z odborných vyšetrení navrhovateľky, ktoré súdu doručil 5. mája 2016 odvolací súd poznamenáva, že pokiaľ sa navrhovateľka domnieva, že v jej zdravotnom stave došlo k zhoršeniu, môže si podať novú žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods.1 a § 151 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP, lebo navrhovateľka nebola v konaní úspešná a odporkyni náhrada trov konania zo zákona nepatrí.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.